

Posudek diplomové práce K. Kalusové
Aprobace: Občanská výchova – výtvarná výchova
Téma diplomové práce: Teorie relativity ve filosofii 20. století
Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.

Diplomová práce je rozdělena do pěti hlavních částí. Je zcela nezvyklé, že klíčové téma exaktních věd se pokouší autoři promítnout i do prostředí filosofie přírodních věd. Je tomu tak ve skutečnosti? Nejedná se jen o snahu aplikovat objevné a přínosné poznatky vědy do rámce konkrétního myšlení? Domnívám se, že v tomto místě nelze podat jednoznačnou odpověď. Autorka diplomové práce – Kristýna Kalusová se pokusila o zpracování tématu, který je v českém vědeckém prostředí aktualizován již od padesátých let minulého století (a to nejen přírodovědci). Co je inovací tohoto problému - tvoří i podstatnou část textu diplomové práce.

První kapitola (s. 13 – 21) pojednává o A. Einsteinovi. Jeho životní osudy jsou líčeny s jistou osobní dávkou zjednodušení a přes exaktní svět neživé přírody nás diplomantka seznamuje s problémy teoretické fyziky (formou konstatování a rozpravy), dílčími teoriemi a jejich autory (s. 18, Maxwell). Na straně 19. je velmi pozoruhodná poznámka, která však na škodu k celkovému rozsahu diplomové práce není rozvedena. Vztahuje se k tvorbě a akademickému působení H. Bergsona. Teorii relativity, kterou však Bergson podává ve své práci „Čas a svoboda. O bezprostředních datech vědomí“ (Filosofia, Praha 1994) a „Vývoji tvořivém“ (Laichter, Praha 1919) se autorka nezmiňuje. (Vhodná část pro diskusi při závěrečné obhajobě). Další část této kapitoly se věnuje etymologii Einsteinova vzorce, který způsobil zásadní změnu v kvalitativním modelu fyziky 20. století.

Druhá kapitola se věnuje fyzikálním otázkám relativní existence. Vychází z Einsteinova pojednání („Jak vidím svět“), ve kterém řeší otázku deformace prostoru. V této části textu se diplomantka nezabývá příliš teoretickými otázkami relativní existence. Autorka diplomové práce zmiňuje knihu S. Weinberga „První tři minuty“. Problém časové koexistence ve vztahu k tělesům a rozpínavosti. Další část diplomové práce (s. 24-25) je spíše konstatováním a postrádá odkazy na odbornou literaturu. Otázka relativního světa je podkapitolou, která je plná kontroverzních tvrzení. Především autorka nedefinuje problematiku časoprostoru – stačí vzpomenout H. Bergsona. Autorka neřeší vztah člověka ke světu z pozice interpretace v dimenzi filosofie, fyziky. Zůstává u konstatování, které však v každé práci tohoto typu musí být nutně dokončené po stránce textové.

Ve třetí kapitole (s. 30 – 37) se autorka zabývá aplikací získaných poznatků do filosofie. Tuto část diplomové práce považuji za nejzdařilejší. Jako příklad filosofického

myšlení zvolila autorka osobnost F. Nietzscheho teorie věčného návratu stejného svědčí o autorčině zájmu o tohoto myslitele a zároveň je založena na četbě původních textů. Po stručném úvodu přechází k Jungovým archetypům. Snad by bylo vhodnější ve vztahu a povaze textu diplomové práce zůstat u jednoho autora a podrobněji zapracovat jednotlivé části.

Čtvrtá kapitola řeší vztah výtvarného umění a relativity. Tuto kapitolu považuji za nejzdařilejší z celého textu diplomové práce. Ovšem, neúměrně krátký rozsah části textu nemůže být označený kapitolou. V této části by se dala předpokládat tvůrčí a odborná aktivita diplomantky vzhledem k aprobačnímu studiu.

V páté kapitole se řeší možnosti centrální nervové soustavy ve vazbě na komunikaci, mimosmyslové vnímání. Škoda, že tato kapitola není rozvedena do podrobností z teoretického hlediska.

Po stránce formální se domnívám, že diplomantka splnila běžný úzus psaní textů tohoto zaměření. V textu diplomové práce se vyskytují jazykové nepřesnosti. Za všechny lze uvést v seznamu literatury nepřesně uvedená jména autorů, s. 10 chybí odkaz na citovanou stranu apod. S ohledem na několik naznačených okruhů k ústní obhajobě a jazykové stránce textu diplomové práce navrhuji:

„práci k obhajobě a hodnotím velmi dobře“.

